

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopus Co-||loniensiſ Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Notatio ad Caput tertium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

lippum Ducem Sueuiæ, filium Friderici Imperatoris eligens, in sede regia consecrauit. Propter quod in ciuitate propria, Colonia scilicet, ex mandato iam dicti Innocentij, à iudicibus ad hoc delegatis citatus, excommunicatus & depositus est. Excommunicati sunt cum eo vniuersi penè nobiles terræ, eo quod ei adhærent, & Philippi partes fouerent. Quanta eodem tempore in Episcopatu Coloniensi perpetrata sint incendia, prouinciæ vastatæ, ecclesiarum bona direpta, nunc Othone, nunc Philippo præualente, paucis non potest explicari. Adolpho successit Bruno Præpositus Bonnenfis, qui à Philippo Rege, qui cum exercitu Episcopatum Coloniensem intrauerat, in castro Wassenberg magis dolo, quàm vi captus, uinctus est & eductus. Philippo autem occiso, & Othone in regno confirmato, ad sedem suam redijt: & non multò post in fata cedens, Theodorico sanctorum Apostolorum Præposito sedem reliquit. Hic præfente Rege Othone in Archiepiscopum est electus, & pallij dignitate eius gratia celerius donatus. Rege verò ab Innocentio in Imperatorem consecrato, propter retractionem terræ Mechtildis, quam Papæ contulerat, tam graues inter eos oriuntur inimicitia, vt Othonem, quem vsque ad hoc tempus paterno affectu fouerat, excommunicaret, eique Fridericum Henrici Imperatoris filium & Regem Siciliæ, aduersarium suscitaret. Ad cuius promotionem Sifrido Moguntinensi Archiepiscopo plenariam potestatem legationis contulit: qui Theodicum Archiepiscopum, eo quod fautor Othonis esset, indignè satis deponens, Adolphum restituit. Neuter tamen illorum Episcopatum recuperare valuit, licet in Curia Romana ab utroque satis pro illo laboratum sit: sed utrique trecentæ marcæ ex redditibus Episcopalibus sunt assignatæ. Ecclesiæ verò Coloniensi libera electio remissa est. Hæc inserta sunt ô Lector, vt posteris innotescat, in quali statu Ecclesiam, per longa & varia schismata laceratam & depauperatam Martyr noster factus Episcopus inuenerit, & in quali illam dimiserit.

Notatio ad Caput tertium.

Annales
schismatis
Coloniensis.

Multa hoc Capite notatu digna & historiæ præcipuè patriæ amatori non ingrata, sed quæ chronologica egeant distinctione, traduntur: ideo pauculis præmissis Annales de schismate post Henrici decessum excitato, adusque

SANCTI

HISTORIÆ S. ENGELBERTI.

19

A SANCTI NOSTRI primum Archiepiscopatus annum at-
texere non inutile fore visum fuit, vt appareat distinctè, tum
quo quæq; hoc capite enarrata anno contigerint, tum quæ
fuerit SANCTO NOSTRO ad Archiepiscopale & electorale
fastigium conscendendi, occasio.

Anno Christi millesimo cen-
tesimo octogesimo nono, in
Martinalibus Engelbertus Pater

1189. Obijt
Pater S.
Engelbert

B tum soluit, licet Gerhardus de
Horreo in manuscriptis chroni-
cis vitam ei ad annum 1192. pro-
roget. Biennio deinde nondum euoluto, millesimo cente-
simo nonagesimo primo, Philippus Archiepiscopus Colo-

1191. Obijt
Philippus
Archiepi-
scopus Col-
loniensis.

Hæc duo scuta Philippi Archiepisco-
pi Mansoleo vndique incisa sunt.

1193. Bru-
no de Al-
tena Archi-
episc. Col-
fit Mona-
chus vete-
ris montis,

niensis in Apulia obijt, & Brunoni Altenano cathedram re-
liquit. Is anno huius sæculi nonagesimo tertio ætate lassus,
infulam cum habitu monastico in Nobili Abbatia veteris
montis commutavit, & Adolpho Altenano locum dedit.

C 2

Anno

Anno nati Saluatoris nostri millesimo centesimo nonagesimo septimo, quo SANCTVS ENGELBERTVS duodecim^Aum vitæ agebat Henricus Barbarossæ filius Romanorum Imperator, vndecimo Kalend. Octobris, die B. Michaeli Archangelo sacrata, in Apulia fatis cessit. Eius mortem grauissimum schisma in Imperio secutum est; alijs (inter quos Adolphus Altenanus Colonienſium Archiepiſcopus) Ottonem IV. Henrici Leonis Bauariæ quondam Saxoniz q; Ducis filium Andernaci, (*Mutius Colonia*) Germaniz Regem^B proclamantibus, alijs Philippo Sueuorum Duci, Henrici fratri, alteri Barbarossæ filio, Erfurdiz coronam deferentibus; sunt qui aſſerant quod ab Adolpho Archiepiſcopo Colonienſi & Theodorico Treuirenſi alijsque primo electus fuerit Bertholdus Zaringiz Dux absens, Andernaci, solis diuitijs & fœda auaritia nobilis, de cuius malitia multa Cæsarius. Id cum audisset Philippus ab altera parte electus missis Andernacum legatis conuentum Principum ibidem disturbauerit; & datis vndecim millibus marcarum argenti cum Ducatu Sueuiz effecerit, vt Bartholdus renunciaret Electioni: nec quicquam igitur exspectantes Colonia Adolphus noſter & alij Bartholdi aduentum, admodum offensi, Ottonem Pictauiz comitem filium quondam Henrici Ducis Saxoniz, per Albertum comitem à Daghsburg & comitem in Leinegen, [quem Otto Frisingenſis *de S. Blasio cap. 46.* vocat Emichonem] ex Anglia accitum elegerint: ita tradunt *Vrſpergenſis, Trithemius, Diuæus & alij.* nonnihil tamen aliter hæc^D Panthaleonita. Ex quibus omnibus manifestum, prius ab aduerſarijs Philippi, Adolpho alijsque Bertholdum fuisse designatum Regem, qui Philippi muneribus inescatus dedit sua emanſione Principibus ansam eligendi Ottonis, vt pulchre Ægidius aureæ vallis Monachus habet *in Cathal. Episcoporum Leodiens. in Alberto Episcopo Leodiensi.*

Mutius

1197. Obijt
Henricus
Imperator.

Schisma
Imperiale
inter Ottonem
&
Philippum
Regem.

Adolphus
Altenanus
Archiepiſ-
copus Co-
lonienſis
adhæret
Ottoni.

Franc. Guil-
limannus
lib. 9. Hab-
burgicorum
dicit Ber-
tholdum mi-
litem & opi-
bus florenti.

A Mutius author est *lib. 19.* post electum prius Philippum, quosdam Principes conuenisse alium vt Imperatorem eligerent. Quo in conuentu Bertholdus Dux Zeringensis magnis largitionibus effecit, ipse vt eligeretur atque appellaretur Rex, quod Philippus grauitè tulit. Quare cum omnibus, qui ipsi fauebant Principibus, comitia in Mulhausen celebravit; Vbi questus est de quorundam leuitate & inconstantia, qui tam leuibus adducerentur causis, vt alium sibi deligerent Imperatorem. Aderant Sueui, Saxones, Bohemi, Boarij multique Rheni Principes ac ciuitates, qui cum Philippo, contra quoscunque vellet coniurarunt. Copijs collectis aduersarios vexabant non medioeriter. Implebatur Germania rapinis & cædibus. Dux verò de Zeringen ad postremum pecunia exhaustus, cum Philippo redijt in gratiam, & Philippum Regem agnouit.

NB. Quod tunc Conradus ab Vrach fuerit datus obses Philippo prout capite 7. huius libri explicabo.

C Colonienfis ac Moguntinensis Archiepiscopi comesque de Leinzingen, tum etiam alii, (qui contra Philippum cooptauerant sibi Bertholdum Ducem) cupidi alterius Imperatoris (sperabant enim aliquid se efficere posse, quod idem volebant Papa & Rex Angliæ Richardus) misso ad Ottonem, qui id temporis cum Rege Richardo morabatur, legato, eum euocant ac spem Imperij consequendi faciunt. Coloniam igitur Otto vocatus venit; conueniunt multi eiusdem factionis; eligitur Otto in Regem, electionem approbat Pontifex: Philippum verò execratus furias ei inuocauit.] Hæc ex Mutio. Cur autem Pontifex Philippo negarit imperium: causa est, quam dederat ipse sua in patrimonium S. Petri inuasionè Vnde & canonum subiacebat execrationibus.

Refert Casarius *lib. 10. c. 25. dialog.* quod dum Coloniae Principes de nouo substituendo Imperatore in Palatio disceptarent agerentque post meridiem lucidissima stella visa sit; Ait enim, *tum currentibus nobis in curiam Archiepiscopi omnes*

illam vidimus sed quid portenderet visio tam insolita scire non potuimus.

1198.

Coronatio
Imperatorum,

Hæc sub initium anni millesimi cêtesimi nonagesimi octauo gesta sunt.

Sueuus in Vangionibus eâ Dominicâ quam in albis vocant (quam alii Moguntia in assumptione B. Virginis Mariæ) à Tarrentasiensi Episcopo Rex vnctus fuit, ac coronatus. Otto vero apud aquas Græneas quarto nonas Iulii solemniter cum benedictione diadema recepit. Vidi tabulas fœderis inter Ecclesiam Coloniensem eiusque Archiepiscopum Adolphum ac

1198. inter-
fuerunt co-
ronationi
Ottonis
Proceres.

Abbatiam Corbeiensis & Windekindum illius Præsulem, ipsa huius anni die, qua diademate coronatus fuit Otto, duobus sigillis munitas, ex quarum fine patefcunt eorum qui regi coronato adfuerunt nomina. Sic enim Literæ clauduntur.

Huius ergo facti seriem presenti instrumento commendatam sigilli nostri & Ecclesie B. Petri impressione firmamus, & testium subscriptione roboramus. Testes sunt hi: Theodoricus Traiectensis Episcopus, Thidmarus Mindensis Episcopus, Heribertus Abbas de VVerden, Lodovicus maior Præpositus, Vdo maior Decanus, Bruno Bonnensis Præpositus, Theodoricus Præpositus S. Gereonis, Gerardus Santensis Præpo-

A *Præpositus, Theodoricus Præpositus SS. Apostolorum, ENGELBERTVS Præpositus S. Georgij, Hermannus Choriepiscopus, Rudolphus maior Scholasticus, Henricus Dux de Limburg, Henricus comes de Seina, Simon comes de Teckelenburg, Arnoldus comes de Althena, Albertus comes de Eduarstein, Adolphus comes de Monte, Henricus comes de Kessele, Henricus comes de Hucksuvagen, Hermannus de VValdeck, Henricus de Swalenberg, Henricus & Gerhardus fratres de VVolmundtstein, Hermannus Coloniensis Aduocatus, Hermannus Schultetus de Susato, & Hermannus filius eius, Otto Camerarius, Henricus Dapifer, Henricus Marschalcus, Adam Pincerna, & alij complures. Acta sunt hæc anno Dominicæ Incarnationis millesimo centesimo nonagesimo octauo, indictione prima. Datum apud Aquisgranum quarto nonas Iulij, per manum Godefridi Capellani, in die scilicet coronationis Domini Ottonis Quarti Romanorum Regis feliciter. Amen.*

Autumnali huius anni tempore ingentia incommoda Diocæsi Coloniensi illata fuere.

C Sue rus enim Mosellæ ripas obfedit, atque inde in Colonienses excurrit. Regiomagum, Bonnam, aliaque loca, & in reditu

Andernacum exussit. ita quondam prædixerat B. Engelbertus Tolbiacensis cæcus Ottoni familiaris. *Cæsarius lib. dial. 6. cap. 10.* Eadem belli fax diocæsin Coloniensem, adeoque Imperium Romanum adhuc anno millesimo centesimo nono

D *nagesimo nono adussit, quo SANCTVS ENGELBERTVS Canonicus domicellaris, vt vocant, Ecclesiæ Metropolitanæ Coloniensis, pro veteri more qui hucusq; perleuerat, è scholis emancipatus fuit. Quam ipse in illa ætatula de se expectationem deinceps apud omnes concitarit, id ex iis donis, quibus a author Naturæ illum decorârat, & morum facilitate sit omnino clarum. Vnde etiam post manumissionem è pul-*

Philippus
Rex vastat
Colonienses.

1799.

Ex scholis
emâcipatio
S. ENGELB.

Opulentia
Clericalis
S. Engelb.

uere

S. Engelberti
beneficia
pro Præpositura.

S. Engelb.
præpositus
S. Seuerini.

Miraculū
Eucharisticum.

uere scholastico præter Præposituram S. Georgii, prima ab Archiepiscopali dignitas Metropolitana ipsi est oblata, de qua cum Theoderico Hinspergico Sanctorum Apostolorum Præposito, graui lite contendit. Extant ea de re literæ Apostolicæ Innocentij III. Summi Pontificis *lib. 2. Ep. decret.* sub tertio Nonas Nouembris anni præsentis, in quibus postquam Engelbertus noster & Theodericus procuratores suos Romam ad Innocentium ablegarant; ipse Pontifex causam Lacensi, Hemmenrodeni & Heisterbacensi Abbatibus ita commisit, vt aut litem sententia sua definirent, aut inspectas vtriusque rationes ad ipsum Pontificem referrent. Verum fueritne causa ab his delegatis iudicibus definita, an remissa, aut transactione dirempta, nusquam hæcenus reperi. Hoc solum constat, Sanctum Engelbertum illa deinceps dignitate fruitum. Quinimò B. Seuerini aliquando Præpositum e-gisse, antiquæ testantur literæ. In priuilegio enim de sylua Widenhecke collegio Seueriniano concessa nominat se B. ENGELBERTVS Maioris & S. Seuerini Præpositum presidente sedi Episcopali Archiepiscopo Theoderico. Idem confirmant eiusdem Theoderici literæ de parochia in Ouerbach Capitulo S. Seuerini donatâ.

Placet hic, quia Cæsarius noster Heisterbacensis vix habitæ temporis ratione nonum suorum dialogorum librum de Eucharistia miraculis illustrat, subtexere celebre illud, quod Augustæ Vindelicorum contigit, miraculum. Mulier quædam hoc anno 1199. sacram ore reseruatam hostiam, ceraq; post circumdatam domi asseruabat, nescio quid illâ machinata; verum poenitu-

A pœnitundine ducta, sacerdoti admissum facinus detexit, non tamen prius veniam delicti impetrauit, quàm sacram restitueret hostiam. Sacerdos igitur multa fidelium stipatus ceterua sacram repetijt hostiam, quam apertâ cerâ in carnem vidit mutatam: Multi curiositate ducti, oculis id vsurpare volentes eò confluerunt, quod & frequentibus prodigijs Deus illud confirmaret. *Ita fragm. hist. Bzouius, chron. Elvvang.* Huius prodigij occasione Lectorem ablegatum cupio, ad plura id generis in citate Cæsarii libro, contra nostri temporis hæreses perlegenda. Nunc ad historiam Coloniensem reuertar.

Anno millesimo ducentesimo, ab Innocentio Tertio Imperium confirmato Ottoni fuit prorogatum, Sueuo verò abrogatum. Vnde maius honoris sui tutandi studium vtrimque exarsit. Otto vt Adolphum Coloniensem suo obsequio arctius illigaret, iura nonnulla Ecclesiæ Coloniensis confirmavit, consuetudinem quandam Ecclesiasticæ libertati contrariam sustulit, & Ducatus Angariæ ac Westphaliæ donationem anno 1180. Philippo Heinsbergico factam, stabiluit. Diplomatum, quibus hæc ad posteritatis notitiam delata sunt, exempla subieci, vnus tamen partem tantum; alterum integrum adscripsi, vt simul inde appareat, qui isto æuo Magnates vixerint, atque Ottoni Imperatori & Adolpho Coloniensi adhæserint. Ex priori Ottonis diplomate has excerpti clausulas.

D *In nomine sanctissimæ & indiuiduæ Trinitatis. Otto diuina fauente clementia Romanorum Rex semper Augustus. Ratio suadet, equitas requirit, Nostramq; decet Celsitudinem, omnium Ecclesiarum nostra indemnitate prouidere, & eas in sui honoris ac iuris conseruatione piè, & clementer conseruere, inter quas specialis gratia beneuolentia Coloniensem diligentes Ecclesiam: vniuersa bona, quibus à nostris antecessoribus minus decenter priuata est restituenda duximus ac liberanda, nec non ab indebitis oppressionibus ministeriorum quibus quon-*

1105.
Otto Rex
Adolphū
Coloniensem
Archiepiscopus
sibi deui-
cit.

Præuilegiū
Ottonis
Regis.

dam aggravata est, ad hæc quidem per fidelissimum Principem nostrum Adolphum venerabilem Archiepiscopum inuitati. Inde est quod omnibus Christi fidelibus, per scriptum præsens cupimus clarescere, quod nos attendentes deuotionis, ac fidelitatis constantiam iam dicti Principis nostri nobis sæpius exhibitam, Colon. Ecclesia, ei, eiusque successoribus allodium in Saleueldt, cum omni integritate & vsufructu attinentium, plenè restituimus, & in perpetuum confirmamus..... Et Ducatus allodia, feoda, siue ministeriales quos nunc Coloniensis Ecclesia vel alij eius nomine possident, cum bona voluntate Nostrâ & fratrum Nostrorum Henrici Palatini Rheni, & VVilhelmi de Brunswick & Heredum nostrorum, sine calumniâ sæpe nominatus Archiepiscopus & eius successores in perpetuum possidebunt. Mindensis etiam Ecclesia ea que à Coloniensi Ecclesia de bonis tenet eisdem, quietè sine aliqua contradictione possidebit. Præterea consuetudinem minus decentem quam Fridericus Imperator contra iustitiam indixerat, scilicet quod decedentibus Principibus, Ecclesiasticis videlicet Personis, quemadmodum Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Abbatissis & Præpositis, eorum suppellectilem sibi violenter vsurpauit, penitus abolemus, nec à Nobis nec à Nostris successoribus retractandam. Ad hæc bona fide præmemoratum iuuabimus Archiepiscopum, vt bona que Coloniensis Ecclesia à Mosella superius tenet, & à quorum possessione ipse violenter destitutus est, recuperet. Vt igitur hoc Regalis nostræ munificentie factum pium, ac commendabile, nullius impostero calumnia perturbari possit, sed ratum permaneat, etiam in perpetuum perseueret, presentem istam paginam conscribi, & Maiestatis nostræ sigillo iussimus insigniri. Cuius rei testes sunt..... Argentinensis Episcopus, Dithmarus Mindensis Episcopus, Tirricus Traiectensis Episcopus, Bernardus Paderbornensis Episcopus..... Xantensis, Bonnensis Præpositus Bruno, Mechtildis Ducissa Brabantie, Baldeuvinus comes Flandriæ, Henricus Dux de Limburg, Otto comes Geldriensis, Arnoldus comes de Cliuo, Tirricus comes Hollandiæ, Henricus de Kuick, Henricus comes Seyn, Simon comes de Teclenburg, Arnoldus comes de Altena, VVilhelmus comes Iulie, Ger-

h. x. d. i. e.

A hardus comes de Are, Henricus comes de Hockesvagen, Henricus comes de Cessele, Rutgerus de Merheim, Conradus de Dicka, Giselbertus & Rutgerus de Brempt, Otto de VVikerothe, Henricus & Gerhardus de VVolnunstein, Hermannus Aduocatus Coloniensis, Hermannus de Kleinsorgius Aluetre Marefcalcus, Otto Camerarius, Reymarus de Rothe, Giselbertus ad annum de Cerreke, & alij quamplures viri honorati.

1200.

B Signum Domini Ottonis Quarti Romanorum Regis inuictissimi.

Alterum Diploma integrum.

IN nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis. Otto Dei Gratia Romanorum Rex & semper Augustus omnibus Christi fidelibus in perpetuum. Notum facimus tam futuris quam præsentibus, quod Nos pro fideli & præclaro seruitio dilecti & fidelis Principis nostri Adolphi Venerabilis Coloniensis Archiepiscopi, & totius Coloniensis Ecclesiæ, nobis sæpius exhibito, dilectos fratres nostros Henricum comitem Palatinum Rheni, & Wilhelmum, ad hoc induximus; quod vniuersa illa bona, quæ Philippus quondam Coloniensis Archiepiscopus, de Ducatu quondam Patris nostri illustrissimi Ducis Saxonie, siue in allodijs siue in feodis, seu in ministerialibus, aut in seruis obtinuerat de bona voluntate Coloniensium Ecclesiæ dimiserunt perpetualiter in pace sine conditione qualibet possidenda, iuramento firmantes, quod neque per se, neque per suos Coloniensem Ecclesiam super eorundem bonorum possessione vlllo vnquam tempore debeant molestare, ponentes quoque obsides tales: Comitem de Lininken, comitem Conradum de Regenstein, Georgium comitem de Wutha, Henricum de Hsenberg, qui iurauerunt, quod si prædicti fratres nostri contra constitutionem istam venire attentauerint, de bonis quæ à Palatino comite

Privilegiū
Ottonis
Regis.

Obsides
ex proceri-
bus.

D 2

Rheni

Rheni tenent in feodo Ecclesiæ Coloniensî contra Palatinum fer-
 uient, quousque eos ad satisfactionem inducant. His etiam tales ad-
 iunxerunt: Giselbertum de Brunshorn, Henricum de Mirvaldt, Thid-
 marum de Vlogelinken Marefchalcum, Wernerum Dapiferum, Iusa-
 rium pincernam, Henricum de Wonenberg, qui iurauerunt quod si
 fratres nostri contra hoc sacramentum venire tentauerint, Coloniã
 accedant ad vocationem Coloniensî Ecclesiæ Archiepiscopi, omni
 cessante contradictione, inde sine licentia Coloniensî Ecclesiæ nulla-
 tenus recessuri. Vt igitur hæc rata permaneant & inconuulsa, præsen-
 tem paginam conscribi, & sigilli nostri munimine confirmari fecimus,
 præcipientes destriçtè ne prænominati fratres nostri, aut aliqui eorum
 nomine, huic constitutioni contraire præsumant. Testes sunt Siffri-
 dus Moguntinus Electus, Hermannus Monasteriensis Episcopus, Imperia-
 lis aulæ Cancellarius, Bruno Bonn. Præpositus, Henricus comes Sejen,
 Simon comes de Tecklenburg, Gerardus comes de Are, Henricus co-
 mes de Cessele, Godefridus comes Arnsbergensis, Adolphus comes
 de Monte, Bernardus de Wilepa, Burckardus comes de Aldenberg,
 Hermannus de Lippa, Godescalcus de Pirremunt, Godefridus de Ep-
 penstein, Wulframus comes Rheni, Rutgerus de Merheim, Rutgerus
 de Brempt, Wernerus de Bolant, & frater suus Philippus, Herman-
 nus Aduocatus Coloniensî, Hermannus de Aluetre Marefchalcus, Ot-
 to de Schonenberg, Reymarus de Rothe, Cunradus de VVilre, Simon
 Aquensis & alij quam plures. Acta sunt hæc Anno Dominicæ incar-
 nationis millesimo ducentesimo. Datum apud VVirzenberg, tertio
 nonas Febr. per manum Hermanni Venerabilis Monasteriensîs Epi-
 scopi Imperialis aulæ Cancellarij,

Viri Illu-
 stres Anno
 1200.

* Cas. lib. 10.
 Hal. cap. 19.

1201.
 Philippus
 Rex Colo-
 niam & A-
 dolphum
 Archiepi-
 scopum af-
 figit.

Anno millesi-
 mo ducentesi-
 mo primo, Sue-
 uis transmissis
 Mosella in dio-
 cœsim Coloni-
 ensem validissi-
 ma mouit manu,

COLONIAM AGRIPPINAM obsedit qui-
 dem, sed non cepit; grauiter tamen eam afflixit, atque ita, vt
 hz

A hæ & similes calamitates illatæ, Adolpho Archiepiscopo
 Colonienſi aliſque Principibus non minimam præbuerint
 occaſionem ruptæ Ottoni fidei, atque ab ipſo defectionis
 anno 1204. ſubſecutæ. Philippum Colonia in Germaniam
 regredientem ingenti cum exercitu inſequebatur Otto, et-
 iam Herbipolim uſque, ſed ſine ſtrage. Quod verò Colo-
 nia hoc anno à Philippo non ſit intercepta, videtur manife-
 ſtè ex circumſtantijs, quas adferunt auctores, colligi. Nam
 Bruno, quem volunt Archiepiscopum in vrbe comprehen-
 ſum, non eo anno præſedit, ſed primùm anno 1205, quò Ar-
 chiepiscopus fuit electus. Si cum Beluacenſi dixeris captum
 Adolphum, iam minus erit verofimile, eum à Philippo, non
 obtenta corona, è custodia fuiſſe dimiſſum.

Hoc tempore
 contigerunt
 in imaginib.
 Chriſti cru-
 cifixi notabi-
 lia duo mira-
 cula qua re-
 fert Caſarius
 lib. 10. dial.
 19. & 20.

Eodem anno, ſexto idus Iunij Otto Noueſſi Apoſtolicæ
 ſedi conceptis verbis ſacramentum dixit. Haud multò poſt
 circa ferias SS. Petri & Pauli, Guido Cardinalis Prænesti-
 nus Colonia Agrippinæ in Philippum eiusque fautores anathe-
 matis mucronem ſtrinxit.

Otto Rex
 iurat ſedi
 Apoſto-
 licæ.
 Philippus
 Rex excõ-
 municatur.
 1203.

Non deſcuijt annis ſequentibus bellum inteſtinum Im-
 perii.

Anno milleſimo ducentefimo tertio è viuis abiit Her-
 mannus è Cattimilebocorum gente Monasterienſis in
 Weſtphalia Antiſtes, & in eius locum electus ENGEL-
 BERTVS NOSTER, ſedeundem Episcopatum (inquit Cæ-
 ſarius cap. 2.) ſuſcipere non acquieuit adoleſcentia forte ſue perti-
 meſcens, vtputa qui duodeviginti natiuitatis annos duntaxat
 numeraret.

S. ENGELB.
 Episcopatu-
 m recu-
 ſat propter
 iuuentutē
 ſuam.

Adolphus noſter hoc anno ſœdus cum Brabanto alias
 ſancitum innouauit, innouatæ confœderationis teſtes no-
 tantur: ENGELBERTVS NOSTER maior Præpoſitus, Vdo
 maior Decanus, Gerhardus Præpoſitus Santenſis, Bruno
 Præpoſitus Bonnenſis. Quatuor etiam Theoderici SS. Ge-

Hoc ſœdus cū
 Brabanto a-
 lias ſancitum
 fuit, cū Hen-
 rico I. Duce
 anno 1185.

iterum illud
renouatum
opera Ottonis
Geldri 1251.
teste Diuao
lib. 11. rerum
Brabant. re-
nouatū iterū
anno 1287.

*NB. Marck
ante eadem
S. Engelberti.

1204.
Philippus
varia tētat
loca. Har-
lingēberg.
Otonis
victoria.

1205.
Philippus
coronatur
ab Adol-
pho Archi-
episcopo.
Quomodo
Adolphus
Archiepi-
scopus ab
Otone
defecerit.

reonis, Cuniberti, Andreæ, & Apostolorum Præpositi, Ma-
gister Oliuerus, & nonnulli alii è Clero. Otto Geldriæ co-
mes, Theodoricus Cliuensis adhuc tum Puer, Guilielmus
Iulix, Henricus Seinæ, Gerhardus de Are, Lotharius Hoch-
stediensis, Henricus Kesselenfis, Adolphus Montium, Ar-
noldus Altenæ, *Arnold^o de Marcka, Godefridus Arnsber-
gi, Henricus Teckleburgi comites, Otto de Wickrode, E-
uerhardus de Arberg, Rutgerus de Merheim, Giselbertus
de Brompt, Rutgerus Stammel, Hermannus aduocatus Co-
loniensis, Henricus de Volmudstein, Henricus de Alpheim,
Hermannus de Aluctre, Otto Camerarius, Henricus de
Rinscheim, Henricus de Wichterich, Theodericus de E-
renpötte & alii. Cuius Theoderici de Erenpötte Casarius lib. 6. mira-
culorum cap. 27. meminit.

Anno millesimo ducentesimo quarto, ætatis SANCTI
NOSTRI 19. Philippus primitus Saxoniam ingressus, ad
castrum Harlingenbergense occupandum, inde ab obuiō
Otone repulsus, Thuringiam vastare cœpit, in quâ & Bo-
hemum suppetias ferentem in fugam coniecit, & Herman-
num Landgrauium sibi supplicem fecit. Tandem fortunam
crescentem profecutus, Colonientem diœcesim inuasit, A-
dolphum Præsulem ferro auroque expugnauit.

In festo Epiphaniæ anno 1205. Adolphus Archiepisco-
pus Colonensis Philippo apud aquas Granas Diadema
Imperiale imposuit, eiusque coniugem ibidem coronauit, D
eo tempore quo Otto æger Colonia Agrippinæ decubuit.

Arnoldus Abbas Lubecensis in historia Schlauorum lib. 7. c. 1.
auctor est, Wilhelmi Iulix comitis inductu Adolphum va-
rijs ei propositis à Philippo largitionibus, ab Ottone aliena-
tum fuisse. Vid: duas tabulas Philippi Sueui, vtrasque secun-
do Id. Ianuarij anni millesimi ducentesimi quarti, ex compu-
tatione Ecclesiæ Gallicanæ, id est, anno millesimo ducente-
simo

Almo quinto ex computatione Ecclesiæ Romanæ; Aquisgrani datas, ex quibus aduertere licet, quænam Adolpho à Philippo Rege proposita sint munera; quique præter Adolphum Principes & Magnates eo tempore ab Ottone ad Philippum secesserint.

Tabula prima Philippi.

BIn nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Philippus secundus diuina fauente Clementia Romanorum Rex & semper Augustus. Dignum est & à rationis tramite non discordat ad posterorum notitiam, memorabilia omnia Celsitudinis Nostræ gesta scripturæ solemnitate decenter transmitti, sed ea potissimum, quæ & laudabilibus liberalitatis Nostræ præconijs, & Gloriosissimis Maiestatis nostræ titulis sæliciter adornantur.

Priilegiū
Philippi
Regis.

Ideo vniuersis Imperij fidelibus, tam præsentis quam futuri æui duximus declarandum, quod Nos allodium in Saluelr, quod charissimus Pater noster Fridericus Diuæ memoriæ Imperator Augustus à Philippo Colon. Archiepiscopo per concambium Imperio contraditum accepit, cum ministerialibus, hominibus, mancipijs, castris, villis, possessionibus, pratis, pascuis, syluis, terris cultis & incultis, aquis, aquarumque decursibus, cum moneta, telonio, placitis, molendinis, piscationibus, omnique honore ac iustitia eidem allodio attinenti, fidelissimo Principi nostro Adolpho Colon. Archiepiscopo, omnibusque successoribus suis restitimus in perpetuum per fidelitatis eius constantiam ad hoc inuitati..... Vt autem hoc Sublimitatis Nostræ factum ratum semper & inconuulsum permaneat, hanc diualem paginam exinde conscribi iussimus, & sigilli nostri caractere communiri, statuentes & firmiter sub pœna Gratiæ nostræ præcipientes, vt nulli omnino personæ humili vel altæ, Ecclesiasticæ siue seculari, licitum sit ipsum Archiepiscopum aut eius successores super prouentibus nominati Allodij, ammodo inquietare vel aliquam eis irrogare iacturam, quod qui facere præsumpserit, in vindictam temeritatis suæ centum libras auri examinati, componat; dimidium cameræ nostræ, reliquum passis iniuriam.

Saluelr.

Viri illu-

Testes huius rei sunt Diethalmus Constantinen. Episcopus, Conradus Spirensis Episcopus, Henricus Argentinen. Electus, Gerhardus Præpositus Xantensis, Didericus Praepositus S. Cuniberti, Henricus Philippo.

Dux

* *Casarius*
lib. dial. 1.
cap. 31.

Dux Brabantia, Lodovicus Dux Bavaria, Henricus Palatinus comes A
Rheni, * Otto comes Geldriensis, Wilhelmus comes Iuliacensis, Lo-
tharius comes de Hostaden, Godefridus comes de Arnisperge, Otto
de Wicrode, Hermannus Colonienfis Aduocatus, Henricus Mar-
schalcus de Kallindin, Cuno de Minzenb^oe, Henricus de Smalinecki,
Henricus Dapifer de Walpur^oe, Walterus Pincerna de Scipfen, Hen-
ricus Camerarius de Rauinsperg. & alij quam plures.

Signum Domini Phi-
lippi Secundi Roma-
norum Regis inuictif-
simi.

EGo Conradus Ratisponensis Electus & Regalis aulae Cancellarius
recognoui. Acta sunt haec anno Incarnationis Dominicae millesi-
mo ducentesimo quarto, indictione octaua, regnante Domino Phi-
lippo Rom. Rege in clyto, Anno Regni eius sexto, datum Aquisgrani
per manum Sifridi Regalis aulae Protonotarij, secundo Idus Ianuarij.

NB. In fine dependet ex filio Serico sigillum aureum, ab vna parte habens tem-
plum tergemina insignitum turri. Porta templi inscriptum AVREA ROMA, &
Perigrapha est:

ROMA CAPVT MVNDI TENET ORBIS FRENA ROTVNDI.

Ab altera parte sedet Imperator in folio Regio, tenens dextra scētrum, sinistra
orbem mundi, cum hac inscriptione: PHILIPPVS DEI GRATIA ROMANO-
RVM REX ET SEMPER AVGVSTVS.

Secunda Philippi tabula.

Priilegiū
philippi
Regis.

IN nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis. Philippus secundus di-
uina fauente clementia Romanorum Rex & semper Augustus. Re-
giae Maiestatis Nostrae sublimitas, deuota fidelium suorum seruitia cō-
suevit animo diligenti respicere, eisque pro meritis digna munificentia
suae beneficia liberaliter impertiri.

Qua-

- A** Quapropter notum facimus vniuersis Regni nostri fidelibus præsentibus & futuris, quod Nos attendentes synceram deuotionem dilecti Principis nostri Adolphi Colonienſis Eccleſiæ Archiepiſcopi, quam ad Sublimitatis noſtræ promotionem feruenter exhibuit, ad dignam fidelitatis ſuæ remunerationem ipſi & Eccleſiæ Colonienſi concedimus & confirmamus; Ducatum Weſtphaliæ & Angariæ omneſque poſſeſſiones & iura eius, cum hominibus & mineralibus, omnibuſque pertinentijs iuuabimus ipſi & Eccleſiæ Colonienſi pro poſſe noſtro diligenter conſeruare. Inſuper in Andernaco & Eckenhagen quicquid iuris habuimus, ipſi Archiepiſcopo & Eccleſiæ Colonienſi concedimus, ſicut ſereniſſimus Pater noſter Fridericus Diuus Auguſtus Reynaldo quondam Colonienſi Archiepiſcopo poſt victoriam à Romanis in conſictu habitam, dignoſcitur conſeſſiſſe. Præterea innouamus & concedimus ipſi Archiepiſcopo Colonienſi Moneras, Telonia, & Nundinas ſub eo modo & iure, ſicut chariſſimus Frater noſter Henricus Romanorum Imperator diuæ memoriæ Philippo Colonienſi Archiepiſcopo per priuilegium ſuum confirmauit. Ad ampliorem quoque dilectionis ſuæ euidentiam, liberali munificentia concedimus & confirmamus prædicto Colonienſi Archiepiſcopo curtem noſtram in Brakele, & Eccleſiam noſtram in Kerpene, præter villicationem & curtem eiufdem villæ, quam ad manus noſtras ſpecialiter retinemus. Statuimus igitur & Imperiali ſancimus edicto, vt nulla omnino perſona humilis vel alta ſæcularis vel Eccleſiaſtica, prædictum fidelem noſtrum Adolphum Colonienſem Archiepiſcopum & Eccleſiam Colonienſem in hac Maieſtatis Noſtræ conſeſſione audeat moleſtare, vel aliquo modo perturbare. Quod qui facere attentauerit à Gratiâ noſtrâ exclusus, centum libras auri, pro pœna componat, dimidium cameræ noſtræ & reliquum paſſo iniuriam. Ad cuius rei certam in perpetuum euidentiam, præſentem paginam inde conſcribi iuſſimus, & Maieſtatis Noſtræ ſigillo communiri. Huius rei teſtes ſunt Dyethelmus Conſtantinenſis Epicoſopus, Conradus Spiræſis Epicoſopus, Henricus Wirtzeburgenſis Electus, Henricus Argentinenſis Electus, Gerhardus Præpoſitus Xantenſis, Theodericus Werdenſis Præpoſitus, Ludeuuius Dux Bauariæ, Henricus Dux Louaniæ, Bernardus Dux Saxonie, Simon Dux Lotharingiæ, Henricus Palatinus comes Rheni, Otto comes Geldrienſis, Wilhelmus comes Iuliacenſis, Lotharius comes de Hoſtaden, Genehardus Burgrauus de Magdeburg, Henricus Marſchalcus de Kallendin & alij quam plures.

Weſtphaliæ & Angariæ Ducatus confirmantur.

Andernach & Eckenhagen.

Victoria Reynaldi Archiepiſcopi cõtra Romanos.

Brakel Kerpen.

Nomina Procerum.

E Signum

Signum Domini Phi-
lippi Secundi Roma-
norum Regis inuictis-
simi.

EGo Conradus Ratisponensis Electus & Regalis aulae Cancellarius
recognoui. Acta sunt haec anno Incarnationis Dominicae millesimo
ducentesimo quarto, indictione octaua, Regnante Domino Phi-
lippo secundo Romanorum Rege gloriosissimo anno Regni eius se-
xto. Datum per manus Sifridi Regalis aulae Protonotarij in ciuitate A-
quisgrani II. Idus Ianuarij.

Displicuit Adolphi defectio Colonienſibus, qui (vt vtar
Colonien- verbis Arnoldi Lubecensis) *Fidem Ottoni seruabant, arguentes
ses Adol- super hoc Archiepiscopum, quod eis inconsultis tantam nouitatem pra-
phum Ar- sumpſisset. Multisq; supplicationibus ei insistebant, vt factum suum re-
chiepisco- tractare vellet, reuocantes ei ad memoriam factum Domini Papae, qui
pum ob ad ipsius petitionem Regem Ottonem confirmasset & nulli nisi ipsi
defectione accusant manum imponere decreuisset. Cumq; Archiepiscopus nec animum nec
apud sede factum mutare voluisset, directa sunt literae ad Dominum Papam tam
Apostoli- Regis quam Capituli Maioris, & ciuium ciuitatis, quod factum fuerat
eam, ei sibiliter insinuantes, vnde commotus per Apostolica scripta Archie-
piscopo mandauit vt infra sex septimanas Apostolica sedi se exhiberet
& de obiectis se expurgaret. Subiungit Arnoldus cap. 3. dicti li-
bri 7. Archiepiscopus tamen neglecto mandato Apostolico eius presen-
tia se non exhibuit: Vnde dati sunt iudices Henricus Canonicus ad S.
Gereonem, Anselmus & Christianus Parochi, qui eum legitime ci-
tatum monuerunt, vt errori suo renunciaret, quod si nollet, eum ex-
communicatum deiicerent, & alium idoneum Ecclesiae suae praeficerent.
Ergo eodem anno qui erat S. ENGELBERTI vigesimus, Si-
fridus.*

A Sifridus Archiepiscopus Moguntinus & Ioannes Episcopus Cameracensis S. Sedis Apostolicæ Legati, vi commissionis ad hanc rem datæ, anathemate Adolphum Coloniensem ferierunt, cum annexis mandatis, queis iubebatur Romæ sese ad dicendam ulterius causam sistere. Factum id, ex Godefride Monacho colligitur, Colonia in Ecclesia S. Petri ante ferias Pentecostes; eandem imperij sui inhibitionem, seu ut loquuntur, depositionem enucleatius latiusq; describit Manuscriptus Patris Serrarij in historia Moguntina in dicto Sifride.

Adolphus
Archiep
Colonien-
sis excom-
municatur.

B Sifridus ait Moguntinus ac Cameracensis Archiepiscopus, ab Apostolica sede Commissarij constituti, Colonia venerunt & coram omni Populo in maiori Ecclesia, Adolphum eiusdem vobis Archiepiscopum ab Innocentio Papa excommunicatum esse (quod scilicet eo ipso anno excommunicatum Philippum Aquisgrani coronasset) publice denunciauerunt, atque nisi intra mensem post hanc denunciationem satisfactorius se Romam conferret, officio Pontificali fore deponendum. Adolpho igitur sua in pertinacia perseuerante, & censuras Apostolicas contemnente, prædicti Antistites commissarij denuo Colonia aduentantes 13. Kalend. Iulij in Maiori Ecclesia, in præsentia Regis Ottonis, coram omni populo prædictum Archiepiscopum Adolphum ab officio deponunt. *Et paulo post:* Fuit igitur istis temporibus in omni terræ Cisterhenanæ regione maxima calamitas, præcipue tamen in Moguntina & Colonienfi Prouincijs, cum ob Sifridi Archiepiscopi deponentis audaciam, tum ob Adolphi depositi resistantiam.

Quas hac in causa Innocentius tertius Pontifex literas dedit ad Archiepiscopum Moguntinum, Episcopum Cameracensem, & Scholasticum S. Gereonis, in gratiam antiquitatis amantium hinc subijcio.

D Innocentius Episcopus Seruus Seruorū Dei, venerabilibus fratribus, Literæ In Archiepiscopo Moguntino, & Episcopo Cameracensi, & dilecto filio nocentij Scholastico S. Gereonis; Salutem & Apostolicam benedictionem. Ut contra Adolphum Coloniensem Archiepiscopum incidat in foueam quam pararat, & intret impius gladius in cor eius, pertinax ipsius inobedientia, periurium iteratum, & proditio vulgata deposcunt. Ipse enim nec Deum timēs, nec reueritus hominem, nec Colonienfis Ecclesiæ digni-

Peritium
Adolphi
Archiepi-
scopi Co-
lonienſis.

Vide Apo-
ſtolicā au-
toritatē.

Adolphus
Archiepi-
ſcopus
corruptus
pecunia.

tatem attendens; in offenſam Dei, Romanæ Eccleſiæ contemptum, & ſuæ ſedis diſpendium à ſe iugum obedientiæ excuſſit, iuramentum ſemel atque iterum præſtitum violauit, & eum prodidit quem creatur. **A** Sanè cum olim chariſſimum in Chriſto filium noſtrum illuſtrem Ottonem in Romanorum Imperatorem electum coronaffet in Regem, & fidelitatis ei præſtitiffet iuramentum, apud nos multipliciter inſtitit, vt eidem Regi fauorem Apoſtolicum impendentes, ratum, quod ipſe fecerat haberemus. Cumque multiplicatis interceſſionibus obtinuiffet à Nobis vt in honorem ipſius Eccleſiæ Colonienſis, Regi deferremus honorem: cœpit in eiufdem deuotione tepeſcere, ac manum ſuam ab aratro retrahens, occaſiones friuolas inuenire, ne quod plantauerat, irrigaret, quatenus cito aſceteret planta eius cum ſolicitudo ſubtraheret manus Plantatoris. Verum quia neque qui plantat, neque qui rigat eſt aliquid, ſed qui incrementum dat Deus, inualuit nihilominus per Gratiā Dei nouus palmeſ & cum extenderet iam ramos ſuos & pullularet, vidit Plantator inuidus & inuidit, & non potuit diutius occultare virus ſuum, quia nequam mentem iniqua operatio reuelauit, & arbor agnita eſt in fructu. Commonitus igitur & conuentus iterum præſtitit iuramentum, quod eundem Regem nunquam defereret, nec in partem alteram declinaret, ſed iuramentum ſtabilire non potuit mentem illam, quæ innatæ leuitatis vitio fluctuabat. Nos autem ſicut non de facili crederemus quod vir tanta præditus dignitate ſic eſſet aduerſarius ſibiipſi, vt quod fecerat, intenderet annullare, ne quid tamen ſolicitudini Noſtræ deeſſet, ad conſtantiam eum excitare volentes, & monitis & minis inſtitimus apud ipſum, & ſub quanta potuimus ei diſtinctione præcepimus vt eidem Regi aſſiſteret, & ad promotionem eius efficaciter adſpiraret, cauens ſolicite, ne maledictionem pro benedictione acciperet, ſi illuſiſſe Nobis tam turpiter probaretur. Ipſe vero non attendens quod ſicut obedientia victimis antefertur, ſic inobedientia idololatriæ comparatur: lora dirumpens in vitum inobedientia incidit, & contra præceptum Noſtrum & proprium iuramentum corruptus pecunia, ſicut fertur, Dominum ſuum temerariuſ prodidit, & conuerſus in arcum peruerſum, Nobili viro Philippo Duci Sueuiæ, contra eum imprudenter adhæſit, & ne quid præſumptioni eius deeſſet & ne culpa eius aliquo velamine poſſet palliari, nuper Aquilgrani vbi præſatum Regem ſolemniter coronauerat, memoratum Ducem publicè coronauit. Quamuis excommunicationis ſententiam incur-

incurrifset, quam in Ecclesia Diui Petri Coloniae coram multitudine
A copiosa ipso praesente ac gerente stolam sacerdotalem in collo & can-
 delam in manu accensam teneret, frater noster G. Rhemensis Archie-
 piscopus nunc Episcopus Praenestinus Apostolicae sedis Legatus pro-
 mulgavit in eos, qui à Praefato Rege discederent, & parti alteri adhaere-
 rent. Ut igitur Colonenses, qui noluerunt in malo caput languidum im-
 mitari, sed in eiusdem Regis fidelitate perstiterunt firmius, & persistunt
 expurgato fermento veteri; quod voluit totam massam corrumpere,
 sint noua conspersio, sicut sunt azymi nihil corruptionis habentes,
B cum iuxta Canonicas sanctiones accusatione non egeant manifesta,
 vnde nos eius exemplo, qui absens corpore, praesens autem spiritu Co-
 rinthium damnarat absentem, potuissimus in eum sententiam pro-
 mulgare, ad maiorem tamen cautelam consilio Fratrum nostrorum, &
 tam Episcoporum, quam Praelatorum plurium, Discretioni vestrae per
 Apostolica scripta mandamus districtè praecipientes, quatenus, eum a-
 pud Vos sint ista luce clarius manifestà, dictum Archiepiscopum, pul-
 sissetis campanis & accensis candelis, singulis Dominicis diebus & festi-
 uis excommunicatum publicè nunciatis, & faciatis per omnes Eccle-
C sias Coloniaenses, & vicinas dioceses, sub solemnitate simili nunciari,
 suffraganeos & omnes vasallos Coloniaensis Ecclesiae tam Clericos,
 quam Laicos absolutos ab eius obedientia nunciantes. Quia vero, si
 tantum scelus maneret inultum quiuis de cætero posset impune ino-
 bedientiae vitium, periurij crimen, & prodicionis facinus perpetrare,
 sub eadem vobis distinctione praecipimus, quatenus cum hæc nulla
 possint, apud vos tergiuersatione celari, ve s eum, auctoritate Nostra
 suffulti, Pontificali officio, sublato cuiuslibet contradictionis & appel-
 lationis obstaculo remoto deponatis, nisi forsan infra mensem post fa-
 ctam à vobis denunciationem, ad sedem Apostolicam accesserit iudi-
D candus, his, ad quos ius electionis noueritis pertinere, Apostolica au-
 thoritate iniungentes, vt personam idoneam, quæ tanto congruat o-
 neri & honori, sibi eligant in Pastorem. Quod si electionem contigerit
 aliqua forte, quod absit, conditione differri, ne bona Ecclesiae Colo-
 niensis possint interim deperire, alicui personæ honestæ & prouidæ ac
 potenti committatis administrationem ipsius. Quia vero eiusdem Ec-
 clesiae tanto amplius zelamus honorem, quanto clerum & populum
 eius deuotiores & firmiores sumus experti, ne vnitatem eius aliqua
 scissura corrumpat: si forsan hi, ad quos spectat Electio, non potuerint

Laus Co-
loniensium.Constancia
Colonien-
sium.

conuenire, præcipiatis eisdem, vt in aliquos viros idoneos conferant vota sua, ad sedem Apostolicam accedentes cum consilio Nostro, qui ad eorum concordiam faciente Domino dabimus operam efficacem, vt personam idoneam sibi eligant in Prælarum. &c.

Adolphus
Philippum
contra Co-
lonienses
solicitat.

Sed reuertamur ad Adolphum. Quid ille ad hæc? Agebat Spiræ Philippus: Itaque Spiram confluere, de Coloniensibus querelas deponere, auxilia petere, Sueuum contra Colonienses incitare; verum Legati, qui hucusque pœnitentem nequidquam præstolabantur, (vt ex P. Serratio retuli) tertio

Adolphus
priuatur.

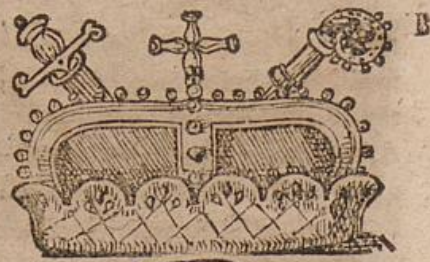
decimo Kalendas Iulias die BB. Geruasio & Protasio sacra, per sententiam Archiepiscopa-

Bruno Sei-
nensis eli-
gitur Co-
loniensem
Archiepi-
scopum.

tum Adolpho contumaci abrogarunt, Canonicis potestate noui Antistitis eligendi facta. Electus est Bruno è Nobilissima Comitum Seimensium familia Præpositus Bonnensis. Hinc maior, quàm vnquam antea vastitatis, præcipuè in Dicecesi Coloniensi seges: Quotquot enim à Philippo faciebant, vbiq; rem ferro flammaque gerebant, itinera ad ipsam Agrippinensem ciuitatem ita insidebant, vt obsidione videretur cincta.

Coloniensium
afflictio.

Adolphus quoque Montensis comes, Frater Germanus SANCTI NOSTRI & exauctorati Archiepiscopi Patruelis, è Tuitiensi castro grauitèr Colonienses affligebat. Prænuatius horum malorum vates fuisse Simon quidam monachus perhibetur à Cæsario *lib. 2. dialog. cap. 31.* quem studiosus lector reuoluat.

Eodem

A Eodem anno post ferias Natiuitati D. Virginis consecratis Philippus Mosellam transijt, i-

Philippus Rex Nouesium capit & Adolpho Archiepiscopo restituit.

B p̄saque die B. Michaeli Archangelo dedicata Coloniam obsedit, ac quinque sequentibus diebus maximis ruit impetibus sed inaniter, in ciuitatem. Tandem Nouesienses adortus ciuitati eorum captæ Adolphum restituit.

Innocentius pro Clero Coloniensi dat priuilegia.

Decurrente hoc anno Innocentius tertius immunitatem Clero Coloniensi datam tabulis decimo Kalend. Ianuarij fixis stabiliiuit, passim enim ea violabatur.

1206.

C Anno millesimo ducentesimo sexto à nato Christo, à nostri vero sancti ætate, 21. Philippus in partes inferiores nouum traduxit exercitum, In cuius occursum effudere sese Colonia Agrippina, Otto Rex & Bruno (quem Sifridus Moguntinus adiuentibus duobus Episcopis Anglis, in Archie-

D p̄scopum eodem, quo hæc gesta sūt, mense cōsecratur) quater mille equitum & duobus milibus peditum instructi, cum hoste cōsisturi. Cōfixere, sed inteciter; Apud castrum enim Walsenbergense partim fugati, partim

Infelix prælium Ottonis.

cæli,

Bruno Archiepiscopus capitur à Philippo Rege.

Sifridus de Eppenstein Cardinalis Moguntin⁹.

* *Cesar. lib. dial. 2. c. 9.*

caesi, partim in palustria loca compulsi prædæ cesserunt; ipse met Archiepiscopus Bruno captus, Philippo traditus est, qui ipsum manicis ferreis vinctum abduxit, & ut ait Mutius lib. 19. *Chron.* in vinculis duriter detinuit perpetuum annum: Otto vero per medios hostes multis eorum occisis erupit; vix tamen sui comitatus dimidia pars euasit. Alij enim à Philippo ipsum persequente capti sunt, alij occisi. Godefridus ait, Regem Ottonem cum Episcopo castrum Wassenberg ingressum, ex quo circumcinctus Rex cum tribus socijs clam euaserit; Episcopus verò in ipso sit captus. Sifridus Archiepiscopus Moguntinus capto Brunone clam se Colonia proripuit Romam, ad Ecclesiam S. Sabinae, cuius tituli Cardinalis erat ibique per biennium substitit, donec Philippo extincto, auctoritate Apostolicâ eiecto * Lupoldo Moguntiam rediret. Non defuere post hæc Magnates, qui schismatis sopiendi studio, eò rem deduxerunt, ut Philippus & Otto haud procul Colonia (de loco colloquij altum silentium) authore Henrico de Kalenthin conuenirent. A mistis vtrunque sermonibus, reliquo, quo Sueuus superstes fuit, biennio, prior desæuijt crudelitas; pax tamen haud confirmata. Otto dein dum ijs locis, quæ ipsi adhuc parebant, hostile minus n etueret, & in Brunouicensibus omnia ordinasset, in Angliam ad Auunculum Regem (natus enim erat Otto è Mechthilde Henrici

Arici II. filia, Richardi Primi & Ioannis Angliæ Regum sorore) nauigauit, vbi magno cum honore susceptus, aliquamdiu detentus est. Interea ciuitas Coloniensis gratiam Philippi Bodobrigæ commorantis supplex, deprecatione Brabantis redemit & fidelitatis iuramentū Spirensi Episcopo eo nomine Coloniā ablegato dixit. Refert hæc ita Mutius *li. 19. Chron.* Philippo.

Colonienses vbi extra mœnia nusquam essent tuti, omnibus ferè redactis in potestatem Philippi &c. misisse ad Ducem Brabantiae, vt eius consilio & operâ reconciliarentur Philippo Imperatori, quibus Dux Brabantiae suam operam fuerat pollicitus. Venisse ergo legatos Coloniensium ad Imperatorem Philippum Botpardiam petiit, vt condonet tot eorum delicta, offerentes Adolpho omnia, quæ habuerat vnquam Episcopus in vrbe iura, Cæsari item Philippo facturos plura, quàm ipse vel suo vel imperij nomine vnquam postulaturus esset, pollicentes; Philippum recepisse eos in gratiam, nihil pœnæ grauioris propter rebellionem i his imposito. Quare cum Legatis Coloniensium misisse quoque suos Philippum, qui

Coloniensibus ciuibus pacis condiciones exposuerint, quas vbi viderant non modo æquissimas, sed etiam mirè faciles; gratias egisse Philippo, & quæcunque postularat iurasse prompto animo. A Philippo igitur in dignitatem Archiepiscopi, reclamante Pontifice Romano, restitutum Adolphum, & quæcunque ad Ecclesiam pertinebant reddita, quædam alia armis capta Ecclesiæ illi donata:] Hactenus ille

Adolphus igitur & Bruno exuti Episcopatu Coloniensi hic iniuriâ, ille etiam iure, comparatè in corporis atque ani-

Brabantiae
Dux.

Bruno &
Adolphus
Colonienses
Archiepiscopi.

mi fordescebant vinculis. Interim Ecclesiæ Coloniensis nauicula suo destituta gubernatore, incertis, quod ad spiritua-^A lia, fluctibus ferebatur, adeo vt *Cæsarius lib. 7. dial. c. 40.* scribat isto tempore nullos Coloniæ sacris initiatos fuisse.

1207.

Sintzich.

Philippus
Rex Colo-
niæ.Adolphus
excommu-
nicatione
& Bruno
Archiepi-
scopus vin-
culis libe-
rantur.*Crantz. 7.**Saxon. 26.*

1208.

Pax inter
Philippum
& Ottonē
Reges,

Nec subsequens annus Christi millesimus ducentessimus septimus huic malo remedium attulit. Nam Philippus quidem in Sinzingensi Imperij oppido supra Regiomagum ad Rhenum sito comitia celebravit, precibusque inuitatus Coloniensium in peruigilio Paschatis Agrippinam venit, no-^B uem ibi dies commoratus, immodicas vectigalium exactio- nes sustulit, iniustā monetā interdixit, & nuper datam Coloniensibus pacem constabiliuit ac iurari præcepit: Verum in negotio Brunonis aut Adolphi nihil est actum, donec anno decurrente circa ferias Sancto Andreæ dicatas, Augustæ Vindelicorum, Adolphus interuentu Philippi per Hugonem Hostiensem & Leonem S. Crucis Cardinales, sedis A-^C postolicæ Legatos ab Excommunicatione, & Bruno eorundem Legatorum intercessione per Philippum carcere exsolu-^C luti, ac Romam ad cognoscendam de se Pontificis voluntatem ablegati sunt. Cardinales verò missi erant ad pacem firmandam inter Philippum & Ottonem ex Anglia reuersum, neque hoc eorum studium infeliciter cessit. Vnde etiam anno insequente, qui fuit Christi Millesimus ducentessimus octauus, **NOSTRI ENGELBERTI** nati vigesimus tertius, Patriarcha Aquileiensis accepta simul alia honorifica legatio ^D ne Romam ad Pontificem à Philippo pro confirmatione (vt inquit Godefridus) fœderis & compositionis, quæ per Cardinales inchoata fuerat, pro consecratione Imperiali, & restitutione Domini Adolphi, mittitur; Apostolicus autem ipsum Adolphum ad se cum Legatis Regis supplicem venientem in osculo pacis suscepit, sed tamen quod circa Brunonem fecerat, ratum esse volens, cum per biduum coram eo, ab utrisque satis allegatum fuisset, ipsum Brunonem in Episcopatu confirmavit, literas suas Coloniæ ad Clerum & Populum & ^{ad}

A ad quosque nobiles terræ istius transmittens, omnes ad eius fauorem & obedientiam sollicitauit. Formam etiam pacis & compositionis pro qua præfati Legati aduenerant, cum suis consecratis approbans rursus ad prædictos Cardinales remisit, & ut ad unguem ipsum negotium perducerent impetrauit. Quibus alpius transcensis cum ad exequendum mandatum ipsius in Teutoniam peruenissent, rumor pessimus percrebuit, Scilicet Philippum Regem à Palatino comite Wittelinsbach Ottonem apud Bauinberg peremptum.] Hæc ille,

Qui & author est cædem Philippi in diem S. Albano facturum incidisse.

B Eodem anno Bruno Colonienfis ad suos redux, susceptus est cum festiua Colonienfis & Cleri & Populi gaudio, tertio Nonas Septembris, qui dies SS. Proto & Hyacintho consecratus est, terrore aduentus eius ipsa Prouincia omni prædonum incurfu purgata est.

Sed & Adolphus Pontifici morem gerens, Brunoni se submitit, Adolphique complices, Comites ac Nobiles certatim (ait idem auctor) ad eum venientes fidelitatis iuramentum præstiterunt.

C Ea porro quietis iam sese duntaxat ostendentis facies mox immutata fuit. Bruno enim aduersa, qua antea conflictatus fuerat, fortuna, & grauissimis itinere molestijs fractus, in Castro Blanckenbergenfi morbo corripitur, lecto affixus vix post integras à reditu suo octo hebdomadas, ipso die fidelium animarum commemorationi destinato, ex hac vita demigravit, corpus eius Coloniam deportatum, non sine piorum planctu in Ecclesia Metropolitana conditum. Itaque Archidicecesim Coloniensem, quæ iam caput non nihil erigere cœperat, nouus casus affluxit, omnia in peius hac occasione ruisissent, nisi & Ottoni ab amulo olim suo li-

Blanckenberg.

D berato

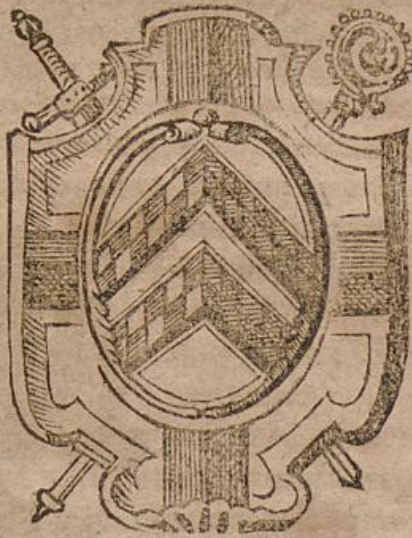

Bruno Archiepisc. moritur.

berato, circa ferias Sancto Martino consecratis apud Fran-
 cofuttenses à celeberrimo Electorum conuentu summus i-
 terum honoris gradus delatus, & viduatæ Ecclesiæ de nouo
 Præsule, quum primum commode id fieri potuit, prouisum
 fuisset. Non enim eorum omnium, penes quos erat in locum
 defuncti Archiepiscopi alterius creandi potestas, in primo
 congressu suffragiorum conspiratio erat, sed anno demum
 exeunte circa natalem Domini, (quo Rex Otto Colonien-
 sibus prius literis aduentum ipsius præstolari iussis Coloniam
 tenuit) ipso suadente Theodoricus Collegii SS. Apostolo-
 rum Præpositus, Brunoni successor designatus est. Fuit
 Theodoricus è familia Heinsbergensium Regulorum.

successor
 designatur

Theodori-
 cus de
 Hinsberg
 Archiep.
 Coloniensis

Hic mox post electionē Regalibus ab Ottone donatus, ab
 eodē & iuris in Ducatus Westphaliæ atque Angariæ confir-
 mationem obtinuit, idque præsentibus Henrico formoso
 Brunouicensi Palatino & Rheni comite, ac Wilhelmo (à
 quo nostræ ætatis Brunouicenses ac Lunenburgenses Prin-
 cipes descendunt) Fratribus Ottonis Regis. Verum de Ele-
 ctione Theodorici audire lubet Cæsarium qui *lib. dial. 7. c. 41.*
 Mortuo,

A Mortuo, inquit. Brunone, & post occisionem Philippi, Ottone iam in Regno confirmato, de successore in Ecclesia Coloniensi satis tractabatur; Hermannus Decanus Bonnensis, qui vir est valde literatus, cum DEVM EIUSQVE GENETRICEM, sicut ipse mihi retulit, toto cordis affectu deprecaretur, quatenus tantæ Ecclesiæ dignus præficeretur, noctu in visu eadem VIRGO BEATA ei apparens, & librum aureis literis scriptum porrigens, ait: Defer librum istum Episcopo. Nihil aliud in libro continebatur, nisi Angelicæ salutationes, id est, AVE MARIA GRATIA PLENA, per librum intellexit Episcopatum, quem cum ferre vellet Ioanni Episcopo Cameracensi, eo quod tam Rex, quam ipsi illi

B fauerent, probitatem illius cognoscentes, reuocauit cum BEATA VIRGO, dicens: Non Ioanni, sed Theodorico SS. Apostolorum Præposito deferas illum, quod si in Episcopatu non se bene habuerit, sicut per me illum adeptus est, ita per me illo priuabitur. Semper in eius obsequio idem Theodericus deuotus fuerat, & sicut mihi notum est, quotidie missæ eius quotidianæ vult interesse, nummum offerens singulis diebus. Tempore Electionis, cum Rex pro Episcopo Cameracensi intercederet, eique ab Electoribus responderetur, quod idioma terræ ignoraret, cessauit. Hoc ipsum prædixerat præfatus Hermannus. Tunc

C Electores, personis quatuor *suffragia* sua commiserunt, à quibus Theodericus in Antistitem electus: qui post dies paucos, à malis consiliarijs in tantum deprauatus est, vt modicam haberet differentiam inter personas Laicas & Ecclesiasticas, inter rusticos & Monachos. æquè ab his, vt ab alijs telonia recipiens, indebitis exactionibus vtrosque grauens. His alijsque actibus malis DEI GENETRIX irritata, egit, sicut ex superiori visione colligitur, vt indignè satis à Moguntino deponeretur Episcopo, æmulo eius per electionem substituto.

Hactenus Cæsarius, qui per æmulum Theoderici SANCTVM NOSTRVM indigitat, cui quondam controuersia ob Præposituram Metropolitanam intercesserat cum Theodorico. *Vide supra pag. 24. litera A.*

Petrus à Streithagen Canonicus Heinspergensis in sua *Montis Caballini gloria, Odâ tertia*, euectionem Theoderici ad Archiepiscopatum & reliquam eius vitam his exhibet versibus:

F 3

Alter

B. M. V.
Episcopatum
Coloniensem
confert &
aufert.

Peccata
Theoderici
Archiepiscopi.

Alter nunc redeat lucis in orbitam,
 A densis è tenebris Mysta Colonia,
 Quis longi spatio temporis obrutus,
 Vix vltra patriæ commemorat suæ.
 Nam quid non liceat falcigero patri,
 Texenti innumeris sæcula sæculis?
 Lethæo penitus gurgite proluit,
 Humani generis facta potentia.
 Hic ergo placidis moribus inclytus,
 Et casto iuuenum præpositus choro,

NB. De
 cultu Dei-
 paræ.

*Non tam per Procerum consona symbola,
 Quam leto auspicio matris olympicæ,
 Mitra promeruit cingere verticem.
 Quod namque assidua percoleret prece
 Patronam, obsequiis illius additus,
 Mercedis retulit nobile premium.*

At vero facinus temporis obstitit
 Fausto principio, cunctaque turbine
 Conuoluit nimium, prô, lachrymabili.
 Qualis Phosphorei lumina sideris,
 Nitentis radijs versicoloribus,
 Extemplo tenebras mutat in horridas,
 Tempestas gelidis foeta Aquilonibus.
 Riuales aquilæ bella per aspera,
 Quassabant miseri tunc decus Imperi,

Et

- A** Et cura Themidos seposita procul,
 Ibant arbitrio sanguinæ Deæ.
 Hinc dum consilijs tristibus obsequens,
 Ottonis retinet fata ruentia,
 Tactus Romulei est fulmine Præfulis,
 Diro Romulei fulmine Præfulis.
- B** Quin summo pariter motus ab ordine,
 Et iussus bifidam ponere causiam,
 Priuatis senuit dein penetrabilibus.
 Nemo promoueat fœdera turbida,
 Constans in socios illicita fide,
 Cum contra sacra sunt, iuraque cœlitum,
- C** Hic mandat pietas figere terminum.

Ita Streithagenus de Theoderico.)

Porro Theodericus vetera amicitia fœdera cum Braban- Testes re-
 to mox renouauit, præsentibus NOSTRO ENGELBERTO nouati fœ-
 PRÆPOSITO MAIORE, Conrado Maiore Decano, Theo- deris Bra-
 derico Præposito S. Geronis, & M. Oliuero Maioris Ecce- bantici.
 siæ Scholastico, Gerhardo Geldriensi, Theoderico Cliuen-
 si, Guilielmo Iuliacensi, Henrico Seynensi, Adolpho Mon-
 tensi, Georgio Wedano & Henrico Kesselenfi comitibus,
 Rutgero de Merheim, Ottone de Wickrode, Walramo &
 Henrico Fratribus, Ministerialibus etiam S. Petri, Herman-
 no Aduocato, Godefrido Camerario, Theoderico de Kof-
 laer, Francone Pincerna, Wilhelmo Schilling, ciuibus Colo-
 niensibus Gerardo Saphyro, Ioanne de Lintgasse, Apollo-
 nio Kleingedanck, Engebrando de S. Columba, Richolfo
 Perfuso, Hermanno Grein, alijsque pluribus. Anno

1209.

Otto in Italia venit & orbem totum turbat.

Anno millesimo ducentesimo nono, Theodericus Coloniensis Sabbatho post Pentecosten à Theoderico Traiectensi Episcopo factis initiatur, & sequenti Dominica, id est, Octaua Pentecostes à Goardo Leodiensi Antistite presentibus suffraganeis suis in Episcopum consecratur. *Hac Panthaleonita.* Sed eius nominis Episcopum non reperio fuisse in sede Leodiensi, quam id, temporis possidebat Hugo Petrapontius factus tandem Archiepiscopus Rhemensis. Circa hæc tempora Rex Otto magno cum apparatu Italiam ingressus tertio Nonas Octobris, die Dominica post Diui Michaelis *vti Godefridus, vel vt Sigonius,* V. Idus eiusdem mensis ante ferias S. Michaelis Imperator est consecratus: consecrationem ipso, quo facta erat die, Innocentium inter Romanosque, ac Ottonem Germanosque discensio Italiae Germaniaeque, quin Ottoni ipsi, & Theoderico Nostro, ac dicecisi Coloniensi pene fatalis insecuta est. Romani siquidem ob quasdam expensas ab Ottone exactas, & iniurias à Germanis sibi irrogatas, *vt scribit Belouac, spec. histor. lib. 29. cap. 106.* manus cum illis conseruere; quo in conflictu quamplurimi Germanorum trucidati

Quia Otto sua in Italiam profectione atque expeditione dissidium excitauit, quod S. nostro ENGELBERTO Coloniensis mitra obtinenda occasionem præbuit, lubet hic de eius calamitosissima controuersia inijtis quasdam afferre auctorum discrepantium sententias. PRIMO appendix Frisingensis de S. Blas. cap. 52. negare videtur Pontificis Imperatorisq; animos à se diuulsos. Refert enim Imperatorē honorificè à Pontifice susceptū, ac dicto sacramento, laureaq; obtenta laetum ab vrbe in Hetruriam recessisse. Secundo Bzouius ex Carolo Sigonio narrat: Roma prius egressum Imperatorem, quam contra Pontificem insurrexerit occupando opida iuris Ecclesie Romanae, atq; infestando Fridericum Siciliae Regem, quasi moliretur ipsum imperio exigere ac pacem imperij perturbare. Obtinebat autem Fridericus Regnum Siciliae ac patrimonium S. Petri à sede Apostolica, cui interuentu Gregorij VII. idolim dono reliquerat Mechtildis Henrici Imperatoris Neptis, ac Godefridi primum, deinde Actij seu Azonis

nam ipso, quo facta erat die, Innocentium inter Romanosque, ac Ottonem Germanosque discensio Italiae Germaniaeque, quin Ottoni ipsi, & Theoderico Nostro, ac dicecisi Coloniensi pene fatalis insecuta est. Romani siquidem ob quasdam expensas ab Ottone exactas, & iniurias à Germanis sibi irrogatas, *vt scribit Belouac, spec. histor. lib. 29. cap. 106.* manus cum illis conseruere; quo in conflictu quamplurimi Germanorum trucidati

A cidati sunt, sed & vn
 decies centeni, quod
 postmodum questus
 est Imperator, equi
 desiderati: Accessit
 (quod & caput fuit
 rei) Imperatoris à so-
 lemni, quod præstite-
 rat iureiurando de
 B Regno Siciliæ & pa-
 trimonio S. Petri non
 infestando sed potius
 defendēdo, discessio.
 Nam vrbe egressus,
 posthabita iuramen-
 ti religione, primum
 C patrimonium S. Pe-
 tri, dein & Apuliam
 hostili incurfu mole-
 stare, arcesque & op-
 pida sibi subijcere, eos
 qui Romam religio-
 nis aliāve de causa i-
 tarent, capere, aut
 spoliare, nequicquam
 D prohibente & censu-
 ras Ecclesiasticas in
 iutiæ vindices com-
 minante Pontifice. Et iure merito Pontifex vindictam hanc
 irrogauit Imperatori, quia hic conditiones pactionesque de
 regno Siciliæ duplici perturbat periurio. Nam præter me-
 moratum iuramentum sub ipso consecrationis actu in Vrbe

zonis Estensis vxor, filia Rutgeri Principis Sicilia, que
 obiit Anno Christi 1115. Bzouius Godefridus
 Panthaleonita ad annū C. 1209. TERTIO frag-
 mentum historicum M. Alberti Argentinensis Chro-
 nico in manuscriptis codicibus præfixum meam hic al-
 latam opinionem de iuramento rupto confirmat, sed vi-
 detur innuere. Nihil in ipsa vrbe simultatum fuisse in-
 ter ipsos exortum, cum ijs anno sequenti initia dedisse
 referat periurium Casareum. QUARTO H. Mutini
 lib. 19. astruit quidem in ipsa vrbe natas controuersias,
 non ex rupto, sed detrectato sacramento: Innocentius,
 inquit, postulat ab Ottone iuramentum de patrimo-
 nio S. Petri defendendo, & sanctæ Ecclesiæ obedi-
 tiam præstando. Ottone hesitanti, neque tam prompto
 ut Romani sperabant; improbius autem Romanis exi-
 gentibus, oritur tumultus, ad arma concurritur inter
 muros angustia impediabant Germanos, ex tectis &
 altioribus adificiorum tabulatis euoluuntur in Casaria-
 nos lapides, multi primæ nobilitatis, & familiarissimi
 quique occumbunt, multi grauius vulnerantur Otto
 cum Romanis ex postulat, & petijt ab eis resarciri
 damna. Hæc authores citati, sed quia pluriū & gra-
 uium virorum sententiā dissidium à Casare ex vio-
 lato iuramento, intra vrbis cepit mœnia, eorum sum-
 secutus auctoritatem. Et sanè mihi persuasum habeo:
 Innocentij constantis ac Sancti viri animam, non nisi
 grauisimè lacesitum iniurijs ab Ottone, cui semper
 studuerat, fuisse abalienatum.

A fede A-
 postolica
 Otto rece-
 dit.

G

inter-

Otto ex-
cōmuni-
satur.

1210.

In dicto frag-
mento habe-
tur An. 1211.
mandate Pa-
pa per totam
Alemanniā
promulgari
cepit sentētia
excommuni-
cationis lata
in Ottonem.
Fridericus
Otoni
surogādus

Cupido
dominādi
ad difficul-
tates ho-
minē tra-
hit.

1211.

interpositum, aliud, antequam in Italiam cogitaret, Nouesij Anno 1201. VI. Idus Iunij dixerat. Papa ergo telis Ecclesiasti- A
cis contumacem confixit, subditos iuramento absoluit, sub
anathematis: *vt refert Bellouacensis dicto loco*, interminatione
prohibens; ne quis eum Imperatorem haberet, aut nomina-
ret: Sic recesserunt ab eo Landgravius Thuringiæ, & Archi-
episcopus Moguntinus, ac Treuirensis, Dux Austriæ, & Rex
Bohemix, multique alij cum sæculares, tum Ecclesiastica
personæ. Contigerunt hæc Anno 1210. à nato Christo, æta-
tis S. ENGELBERTI 25. Hinc nonnulli Germaniæ Proce B
res cum iam memoratis, Francofurti ipsis Idibus Nouembris
conuenere, Imperium Friderico Siculo Adolescenti annos
decem & septem nato (quem Pater Henricus Sextus Impe-
rator, ante hac in cunis adhuc vagientem Regem Romano-
rum renunciarat) detulere; eoque nomine Nobilem virum
Henricum de Nifen & Anselmum ab Instingen virum inge-
num, adsignatis quindecies centenis marcis expensarum
locò ex redivibus Imperij persoluendis, Romam inde in Si- C
ciliam ablegauere; quorum ille Veronæ vt Longobardorum
animos Siculo conciliaret, substitit; Hic reliquum iter emen-
sus, mandata tandem, licet ægrè, perfecit. Constantia enim
Arragonia quæ Emmerico Hungariæ Regi prius nupta fue-
rat, omnibus modis animum Regis auertere studebat, ne Im-
perij Germanici fasces oblatos admitteret; tum quod mari-
to Iuueni timeret, tum quod domestica, absente Rege, in Si- D
cilia metueret dissidia; Verum euicit imperandi Cupido,
quin & ratio: Nam vxor susceptâ prole Henrico, quem S.
ENGELBERTVS postmodum Aquisgrani coronauit, nihil à
suspicato periculo, si domi tantummodo prolem retineret,
metuendum arbitratur.

Anno huius sæculi vndecimo, S. ENGELBERTI 26. alius
Babenbergi habitus est conuentus, de sufficiendo in locum
Otto-

A Ottonis Friderico Siculo. Procurarat id Sifridus Moguntinus S. Sedis Apostolicæ Legatus, qui & ibidem Imperatorem ab Innocentio Pontifice anathematis vinculis nexum, & Imperio excidisse, denunciauit: vtque idem suo exemplo à reliquis Ecclesiarum Antistibus fieret, auctoritate Apostolica missis vndique literis, mandauit.

Moguntinus Cardinalis.

Idem annus celebris est multorum diuersæ conditionis atque dignitatis expeditione contra Albigenses, in quos iuerunt Lupoldus Dux Austriæ, ADOLPHVS COMES DE MONTE FRATER GERMANVS SANCTI NOSTRI, Wilhelmus comes Iuliacensis, cuius Wilhelmi degenerem vitam & in foeliciorē mortem: *Cæsarius lib. dial. 12. cap. 5.* describit & commemorat: Deum misericordem, vt Wilhelmum à peccatis reuocaret, aliquando gloriæ suæ aliquid ostendisse:

Cæsar. lib. 5. dial. cap. 21.

C melodiam eum tertio audire permitteret, quam tamen musicā NOSTER ENGELBERTVS tunc maioris Præpositus percipere non potuit. Hunc autem Wilhelmum comitem, existimo Patrem fuisse alterius Wilhelmi, quem literæ de Anno D 1237. Iuliacensem & nemoris comitem appellant.

S. Engelbertus cælestē musicam non audit.

Wilhelmus comes Iuliacensis.

Anno Domini Millefimo ducentesimo duodecimo, ætatis S. ENGELBERTI vigesimo

G 2 septi.

1212.

S. Engelbertus excommunicatum Imperatorem deserit. septimo, Otto Apostolicum Pontificis sentiens fulmen, & pertimescens ne maior à se fieret Principum discessio (reliquerant enim Ottonem præter alios complures supra nominatos Principes, etiam S. ENGELBERTVS ET FRATER EIVS ADOLPHVS) Nurenbergam Imperij primates euocat, causasque belli Italici Præsentibus exponit. A

Theodoricus Coloniensis Ottoni inhaerens excommunicatur. Ottoni iam piorum cœtu & Imperio per sententiam Pontificis moto, impensius Theodericus Coloniensis adhaerebat. Quare Moguntinus ipsum disciplinæ Ecclesiasticæ gladio cæcidit. Theodericus anathemate percussus, contempta spiritualis Dignitatis potestate, sacris operabatur & chrisma conficiebat, vnde Archiepiscopali sede, Sifridi in cœna Domini COLONIAM venientis decreto, deicitur. Hinc Adolpho olim exauctorato nouus animus, qui *ut inquit Godesfridus*, eodem anno in Vigilia ascensionis Domini, Coloniã rediens Prioribus & Clero, se à Papa inuestitum & Theodericum officio & beneficio deiectum affirmabat: Clerum etiam sibi obedire Apostolica auctoritate præcepit. Theodericus vero Archiepiscopus cernens se à Clero derelictum ad exhibendam satisfactionem Romam progreditur, vbi per longum tempus demoratur. B

Adolphus sedē Coloniensem repetit. *Hæc Panthaleonita.* Imperator interea in Germanos nonnullos sui desertores Seuerius quiddam statuendum ratus, in Thuringiæ Landgrauium mouet, illiusque ditiones ferro igneque vastat. At Fridericus Ottonis æmulus è Sicilia excitatus ac Romam profectus à Papa cum honore suscipitur & quorundam Principum auxilio Italiam transiens in Alemanniam venit; vbi à cunctis Principibus & Nobilibus superiorum partium cum gaudio fuit exceptus. Otto vero Imperator cum exercitu illi occurrere statuit: sed considerans suam partem infirmiore, dimisso exercitu occultè ad inferiores partes se transtulit. Fridericus Moguntiam reuersus in ferijs S. Andreæ Apostoli, C

Clerus Coloniensis obedit Sedi Apostolicæ. *Hæc Panthaleonita.* Imperator interea in Germanos nonnullos sui desertores Seuerius quiddam statuendum ratus, in Thuringiæ Landgrauium mouet, illiusque ditiones ferro igneque vastat. At Fridericus Ottonis æmulus è Sicilia excitatus ac Romam profectus à Papa cum honore suscipitur & quorundam Principum auxilio Italiam transiens in Alemanniam venit; vbi à cunctis Principibus & Nobilibus superiorum partium cum gaudio fuit exceptus. Otto vero Imperator cum exercitu illi occurrere statuit: sed considerans suam partem infirmiore, dimisso exercitu occultè ad inferiores partes se transtulit. Fridericus Moguntiam reuersus in ferijs S. Andreæ Apostoli, D

Friderici expeditio in Germaniam. *Hæc Panthaleonita.* Imperator interea in Germanos nonnullos sui desertores Seuerius quiddam statuendum ratus, in Thuringiæ Landgrauium mouet, illiusque ditiones ferro igneque vastat. At Fridericus Ottonis æmulus è Sicilia excitatus ac Romam profectus à Papa cum honore suscipitur & quorundam Principum auxilio Italiam transiens in Alemanniam venit; vbi à cunctis Principibus & Nobilibus superiorum partium cum gaudio fuit exceptus. Otto vero Imperator cum exercitu illi occurrere statuit: sed considerans suam partem infirmiore, dimisso exercitu occultè ad inferiores partes se transtulit. Fridericus Moguntiam reuersus in ferijs S. Andreæ Apostoli, D
cele-

A celebrem curiam habuit: vbi plurimi Principes ab eo fundis clientelariis seu feudis inuestiti, vel vt loquitur Godefridus fidelitatis iuramentum præstiterunt:] Quæ expressius manuscripta Patris Serarij *historia Mogunt. in Sifrido Archiepiscopo recenset.* Fridericus, inueniens, de ciuitate in ciuitatem progrediens ab omnibus vt Rex suscipitur, & in breui tempore Romanum Imperium obtinuit, in festo deinde S. Andree Apostoli celebrem Principum curiam habuit Moguntia, præsentibus ibidem Treuironum & Sifrido Moguntino Archiepiscopis, Herbipolensi, Argentineni, Constantiensi, & Basiliensi Episcopis, Rege Bohemia, Palatino comite Rheni & Landgrauio Thuringia, vbi multi Principum Friderico fidelitatis præstiterunt:]
 B Haecenus Serrarius.

Annus millesimus ducentessimus decimus tertius à nato Salvatore, verum à SANCTO NOSTRO 28. Agrippinensibus nouum incommodum attulit. Venerat Otto Monasteriensium Antistites successor Cattimileboci, vt supra ad annum 1203. memini, Coloniam, vbi ab ijs, qui cura Imperatore faciebant, apprehensus, eo, quod & ipse Pontifici & Decreto Sifridi morem gessisset, Werdenam (Insula est Cæsaris infra Nouesium) captiuus abductus est. Quæ causa fuit, vt ciuitati Colonienfi sacris à Sifrido, verno eius anni tempore, quo Episcopus captus erat, interdiceretur.

1213.
 Colonia
 capitur
 Otto Mo-
 nasteriēsis
 Episcopus

Colonien-
 ses sub in-
 terdicto.

Anno millesimo ducentesimo quarto & decimo, Otto Imperator nouum suscipiens bellum cum Gallo, apud Boninas Godefridus habet iuxta Tornacum infeliciter conflixit. Qua fortuna ita vires eius attritæ fuerunt, vt nihil deinceps graue contra Fridericum Siculum attentare potuerit.

D Refertur Otto centum quinquaginta peditum millia in exercitu habuisse, nec paruam equitum manum, deuenit Imperatoris aquila cum Dracone in potestatem Galli. Ipse vero Imperator cum primoribus fuga sibi consuluit, abijtque vt ait, H. Mutius in Chron. German. lib. 19. sub finem, in Saxoniam, vbi desperatis omnibus rebus, mœrore animi confectus in-

1214.
 OTTO-
 NEM
 DEVS
 PVNIT
 ADVER-
 SO PRÆ-
 LIO.

cidit in morbum corporis, obiitque paucis diebus magnis doloribus corporis & animi affectus. Cladem illam vltimam Otto accepit & mortuus est Anno 1214.] *Ita Mutius* verum in hoc fallitur. Mortuus est enim 1218. testibus *Bouio, Thoma Cantiprat. & Alberto Crantzio.* Hoc in prælio triginta maiorum ordinum Ductores, inter quos Ferdinandus Flander, Reginaldus Lotharingus, comes Salisburiensis & alij, capti Parisios sunt missi, & vinculis mancipati. Interim Colonienfes Ottoni pertinaciter adhererent Colonienfes nullo aduerso casu à fide Ottonis desciuerunt, etsi alias grauissimè impeterentur: Tanta enim fuerat armorum etiam hoc anno de diœcesi contentio, vt æræ, epochæque loco, in ijs, quæ publicè conficiebantur instrumenta contractuum, bellum hoc notaretur. Vidi pacta conuenta inter Godefridum comitem Arnsbergensem, & Ecclesiam Graffschafstanam, queis comes Abbati & Monasterio Graffschafstano, decimas in Warstein dimittit, exceptâ syluâ arduâ quam nec ipsi nec alijs incidendam concessit. Tandem hoc modo concludebantur: *Acta sunt hæc in castro Arnsberg, Anno Dominica Incarnationis M. CC. XIV. IX. Kalend. Decemb. Presidente sedi Apostolica Innocentio sub * cismate Romani Imperij durante V Verra Archiepiscopatus Colonienfis, sub testimonio virorum subscriptorum, Arnoldi Venerabilis Abbatis in V Vedinghausen, Godefridi sacerdotis eiusdem cœnobij confratris in Graffschaph, Henrici Decani de V Valmethe, Henrici Nobilis viri de Arnsberg, Rutgeri militis de Burgbenne, Luberti Platern, Hermannii de Elsepe Domino nostro Iesu Christo regnante & in secula seculorum Amen.*

Ad hunc annum, extat Beati Engelberti maioris & Sancti Georgij Præpositi dispositio quædam & traditio prouentuum ad officium thesaurarij S. Georgij, qua profitetur se ad honorem Dei, B. Georgij & Sanctorum omnium bona inibi nominata cõferre, sub sigilli * sui & B. Georgij munimine ac testimonio Vortle- ni Decani, Hermannii Scholastici, Ade sacerdotis & aliorum Canonico- rum

Colonien-
fes Ottoni
pertinaci-
ter adhererent

* Schismate

* Sigillum S.
Engelberti
vide sub ar-
bore genea-
logica ex-
presum.

Canonorum omnium, Henrici Canonici S. Petri, Rudolphi maioris....

A Ludovici de Lulstorff &c.

Colonienſium fides in Ottonem huc uſque continuata, nec etiamnum lapſu temporis vacillabat. Nam Anno 1215. SANCTI NOSTRI triceſimo, dum Fridericus Andernaci Kalend. Maij comitia quædam celebraret, Imperator Otto ab omnibus derelictus, Coloniae adhuc commoratus eſt] ita Godefridus. Detinebatur hucusque Monasterienſis Præſul, in INSVLA CÆSARIS, vinculis, nec ut exſolueretur, cuiuſquam precibus Otto flecti poterat.

1215.

B Adolphus ergo comes Montium SANCTI NOSTRI fratris Inſulæ caſtrum obſedit, quod dum per plurimos dies impugnaret, & parū proficeret; tandem per foſſores cuniculis aëctis ad ipſam turrim, propugnatores caſtri coegit, ut haſtis abiectis, caſtrum cū ipſo Epifcopo traderent, impetratâ ab ipſo liberâ cum om-

Adolphus Montensis Werdenâ capit.

Godefr.

D nibus ſuis diſcedendi facultate: Factum hoc eſt in peruigilio B. Iacobi Apoſtoli. Eodem etiam tempore Fridericus Rex Siciliae cum quibuſdam Principibus & Nobilibus totius Lotharingiae Aquisgranum profectus, ſequenti die, ſcilicet in ferijs S. Iacobi à Sifido Legato ſedis Apoſtolicæ, quod Colonia Archiepiſcopo deſtitueretur, in Regem un-

Fridericus Aquisgrani coronatur. Errat Franc. Guillimânus lib. 6. Habsculisque

burgicorum
dicēs à Theo-
derico Colo-
niensi Fride-
ricum coro-
natum.

Friderici
progres-
sus prof-
peri.

1215.
Iões San-
ctēsis cruce
prædicat.

Fridericus
Rex vt ali-
quā Deo &
Ecclesia gra-
tiam referret
voto ad sacrā
se expeditio-
nē obligauit
Franc. Guill.
fridus & Mutius)

* *Cæsar. lib.*
dial. 9. c. 48.

culisque se obtulit vsque
dum filium suum obsidem
daret, atque alios, quos Rex
desideraret, de sua prouin-
cia. Quibus peractis Traic-
tum redijt. Ab ipsius exer-
citu, auxiliāte Leodiēsi Iulia-
cum transito Mosa in Nati-
uitate BEATISSIMÆ VIRGI-
NIS MARIE obsidetur &
deuastatur: quod hoc æpo-
ricum Friderici, historiamq;
Patriæ non parum illustrat;
Fridericus verò hosce sibi
debellandos putauit, quod
hi vnanimiter Ottoni fa-
uentes aduentum Frideri-
ci in Germaniam impedi-
re volebant. Ita fere AËgi-
dius aurea vallis Monachus in
Catal. Episcoporum Leod. in Hu-
gone Petrapontio.

Anno 1215. Innocentius Pontifex expeditionem in sanctam terram
tanto tempore à Paganis occupatam, suis missis tota Europa literis e-
uulgauit. Quem in finem Aquisgrani conuentu celebrato, dicente ibi-
dem de cruce, vt testis est Godefridus, ex præscripto Pontificis Ioanne San-
ctenſi scholastico, nomina sua dedere: Fridericus Imperator, Sifridus
Archiepiscopus Moguntinus, Hugo Leodiensis, Bambergæ, Parauia,
Argentina, Eichsterensis, Constantiensis, Augustensis Episcopi, Hen-
ricus Dux Brabantia, Dux Morauia, Dux Limburgi, Walramus
Dux Anccia, comes Palatinus Tubingæ, Marchio Badensis, Ludowig
Loffensis, Mutius habet Lohensis, Adolphus Montensis, frater SAN-
CTI NOSTRI, Iuliacensis, Seinenſis, Spanheimensis, de Nassaw, Fel-
dendienſis, Hirsutus, Syluestris, Comites alique qui se (vt aiunt Gode-
fridus & Mutius) cruce signarunt.

Hoc eodem anno Panthaleonita Colonienſes censura solutos nar-
dial. 9. c. 48. rat. Post hæc, inquiens, Treuitorum Archiepiscopus Coloniam ve-
riens,

Aniens, ciues ad concordiam & subiectionem Friderici Regis hortabatur, quod ubi cum Duce Brabantia elaborasset, in Octaua S. Panthaleonis sacrum in Ecclesia S. Petri celebrauit, Clerum & Populum à nodo excommunicationis absoluit. Nam ciuitas per annum & quinque menses propter Imperatorem excommunicata, & sub interdicto posita fuerat, & diuina in Ecclesijs officia omissa. In ipsa etiam die Fridericus Rex ciuitatem ingressus, à ciuibus & Clero suscipitur, per septem dies ibidem demoratus. Hæc eadem confirmat & illustrat Diuæ

Fridericus
Rex Colo-
niæ.

Blib. 10. rerum Brabant. Anno, inquit, 1215. Theodericus Treuironum Archiepiscopus ac Henricus Dux noster Coloniam profecti (quæ etiamnum cum Theoderico Archiepiscopo suo Ottonem reuerbatur ut Imperatorem) ciues ad obedientiam Friderici reducere, interdicto sacrorum, cui per annum & quinque menses obnoxij fuerant, solutos. Vbi quarto Augusti Imperator summo cum honore exceptus septiduo commoratus est. Addit Godefridus, ab Imperatore omnes præsentis Nobiles cū superiorū, tū inferiorum partiū monitos, ijsq; imperatū, ut adulterinā monetā, iniustasq; vectigalium exactiones abrogarent, ac perpetuam pacem seruarent.

CIn miserando illo totius Imperii & Ecclesiæ Colonienfis schismate, variisque tumultuosis factionibus; Clerus primarius sedi Apostolicæ obsequentior, viros prudentes Romam ablegarat; ut, quid aut de exauctoratis utroque Adolpho & Theoderico Papa disponderet, aut de nouo præfule eligendo statueret, iussa capesserent. Theodericus, teste Godefrido, Romæ diu quidem honoribus ut restitueretur, institit; sed frustra. Nam Priores seu Canonicorum cœtus datis à Papa literis, alium eligere iussi sunt. Legatis Coloniam reuersis; Canonici altera die post Dominicam Inuocauit, id est, 22. Februarii in Feriis cathedræ S. Petri dicatis, in Metropolitana Ecclesia congregati, ENGELBERTVM maiorem Præpositum in Episcopum delegerunt. Cuilibet verò Episcopo exauctorato Adolpho videlicet & Theodorico, assignatæ sunt ex redditibus Episcopalibus alimentorū loco, trecetæ marcæ, ut vult

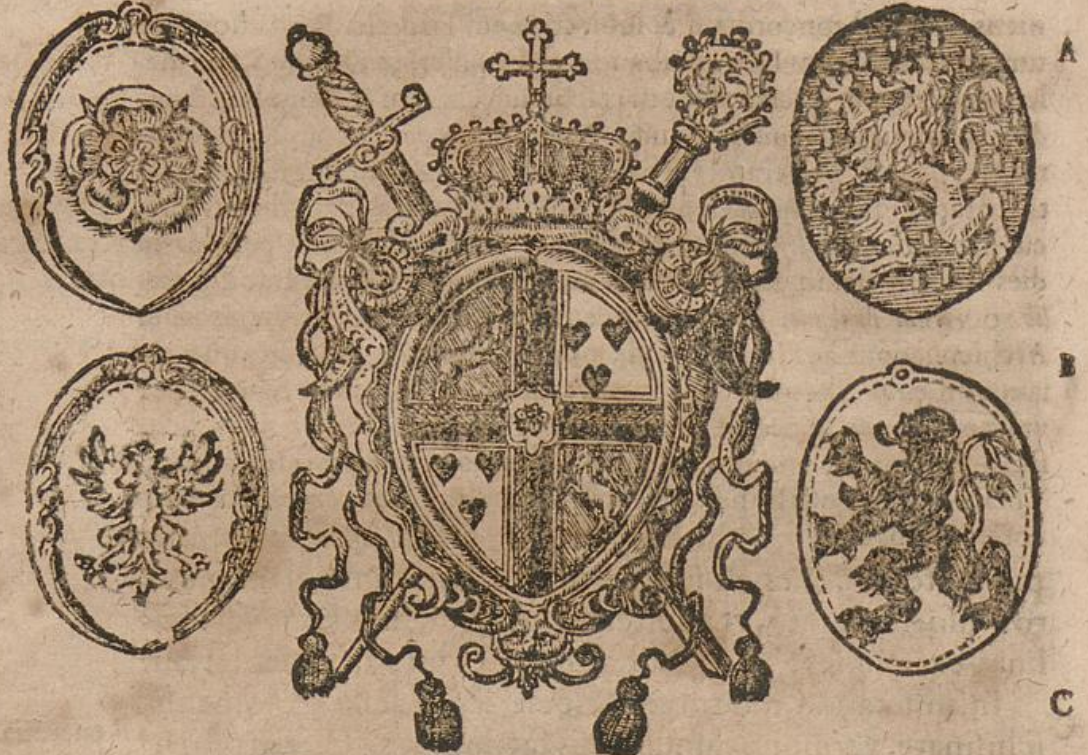
Reuerētia
Cleri Co-
lonienfis
erga San-
ctissimum.

S. Engel-
bertus eli-
gitur in Ar-
chiepisco-
pum.

Cæsar. vel ut Chron. Colon. & msc. Bravvilerensis, quadringentæ.

H.

S. ENGEL-

S. ENGELBERTVS
 COMES DE MONTE ET ALTE-
 nâ ex Archidiacono & Præposito Metro-
 politano Archiepiscopus Coloniensis S.R.
 Imperij Princeps Septemuir ac per Italiam^D
 Archicancellarius Westphaliæ & Anga-
 riæ Dux, electus Anno ^{1215.}
 1216. die
 22. Februarij.

Differētia
 ararum in- **H**ic Lectorem monitum volo, *Godefridum*, dum scribit
 sub Annum 1215. SANCTVM ENGELBERTVM feria se-
 cunda

Acunda post Dominicam inuocauit Episcopum esse electum, sequutum fuisse in annorum computatione Ecclesiam Gallicanam, quam Colonienſes ad annum vsque millesimum trecentefimum decimum imitabantur. Isto vero anno, vt ex capite 23. Synodi sub Henrico Virnenburgico Anno 1310. habitæ constat, Colonienſibus imperatum est, vt deinceps ex Romanæ Ecclesiæ, quæ omnium Ecclesiarum mater est, vsu rationem supputandi annos Christi obseruarent: cum prius Epocham annorum salutis nostræ à Paschate, sub tertio aut quarto demum post Romanos mense, inchoarent.

ter Romanā & Colon, Eccl.

Creatus est ergo SANCTVS NOSTER in Archiepiscopum, & Electorem Colonienſem pro ratione inchoandi annos ex Ecclesiæ Romanæ vsu, quo nos nunc vtimur, anno Christi millesimo ducentefimo decimo sexto, aliàs ex veteri more numerandi anno quinto & decimo. Atque ita literæ anni 1215. perhibent S. ENGELBERTVM fuisse Colonienſem Episcopum electum, vt est in diplomate quo decime
Cin Berentorp per Hermannum, Venemarum, Arnoldum, Erembertum fratres de Caminata translata sunt in Abbatem & conuentum in Scheida testibus Lamberto Decano SS. Apostolorum * &c.

1216.

Vō Kamen

* Cesar. lib. dial. 9. 6. 4.

Caput Quartum.

In quo agitur de difficultatibus quibusdam magnis S. ENGELBERTI in principio sui regiminis & annis sequentibus.

DPost depositionem Othonis Friderico adhærens, ac per hoc fauorem Domini Innocentij Papæ conquirens, communi consensu in Archiepiscopum electus est. In ipsa die electionis ob præcedentem infirmitatem tam debilis fuerat, vt vix stare aut incedere posset: eratque signum, quod febile principium melior fortuna sequeretur. Nam circa principium electionis eius, totius pacis inimicus diabolus, qui feruere facit quasi ollam profundum maris, suscitauit ei aduersarios acerrimos, scilicet Theodoricum Comitem de Cleuo, & Walramum Dusem de Limburg & Comitem in Lutzelburg, eorumque cognatos &

H A

auxi-